

تبیین مبانی معماری تعامل گرا؛ لازمه‌ی شکل‌گیری بناها و بافتارهای بومی متعامل مبتنی بر دانش روز، محیط، فرم- عملکرد و نقشه‌های شناختی مخاطبان

حسین قدس^{۱*}، حسین مرادی نسب^۲

۱. کارشناسی ارشد معماری، مؤسسه آموزش عالی رشد دانش، سمنان؛ h.ghods@yahoo.com

۲. کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران؛ h.moradi.arch@gmail.com

چکیده

بینش تک‌قطبی به فرآیند طراحی یکی از معضلاتی است که در طول سال‌ها همواره سایه‌ی خود را بر حرفه‌ی معماری گسترانیده است. این امر به دلیل یک‌جانبه‌نگری و عدم توجه لازم و کافی به سایر عوامل تأثیرگذار در روند طراحی، طراح را از دستیابی به معماری مطلوب و کل‌نگر باز می‌دارد. به عنوان مثال، تأکید صرف بر روی مسائل عملکردی و بی‌توجهی به مفاهیمی همچون بوم و سلیقه‌ی کاربران تقلیل خصوصیات هویتی را در اثر معماری حاصل به همراه خواهد داشت. مفهوم‌پذیری مبانی کالبدی هر بنای معماری با توجه به میزان برقراری تعامل چندسویه میان پارامترهای توافق‌پذیر در یک کل معنادار می‌شود. همخوانی و تعامل سازنده میان اثر معماری، تکنولوژی روز و محیط پیرامون بر اساس روابط درون سازمانی و برون سازمانی تعریف شده و ملموس میان اجزا میسر می‌گردد. در این راستا توجه به ابعاد کمی و کیفی محیط که ساختار اصلی هر مجموعه را شکل می‌بخشند، تعاملی همگرا و دوسویه میان لایه‌های ساختاری- بطنی را موجب شده که در نهایت به احساس رضایت کاربران از مکان طراحی شده منجر می‌شود. همچنین فهم و ادراک مخاطبان از فضای حادث شده، عامل تعیین‌کننده‌ای است که می‌بایست در روند طراحی در نظر گرفته شود و در نهایت طرح‌واره‌ای با کیفیت، همسو با تکنولوژی روز و دانش بومی خلق کند. هدف اصلی این تحقیق دستیابی به روند طراحی تعامل گرا و بینشی جامع و تعریف شده است که بر اساس تجزیه و تحلیل و اعمال روابط متعامل میان چهار عامل اصلی تکنولوژی سازه، زیبایی فرم و عملکرد، محیط و داده‌های بومی و در نهایت تصورات ذهنی و نقشه‌های شناختی مخاطبان در هویت‌بخشی به یک اثر معماری شکل می‌گیرد. تحلیل کمی- کیفی و تا حدودی توصیفی- تحلیلی به عنوان روش تحقیق مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

کلمات کلیدی: معماری تعامل گرا، سازه - تکنولوژی، نقشه‌های شناختی، محیط، فرم- عملکرد.